

SAĞLIKLI YENİDOĞANLARDA AĞRININ DEĞERLENDİRİLMESİ, EMZİK VERME VE KUÇAĞA ALMA YÖNTEMİNİN ETKİSİNİN İNCELENMESİ

T. AKDOVAN, Z. YILDIRIM

Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu-İSTANBUL

GİRİŞ: Son yıllarda yapılan çalışmalar yenidoğanda ağrının algılanması için gerekli anatomik, fonksiyonel ve nörokimyasal yapıların var olduğunu; yenidoğanın ağrıya karşı davranışsal ve fizyolojik değişikliklerle yanıt verdiğini göstermiştir.

AMAÇ: Bu çalışma sağlıklı yenidoğanlarda ağrıyı değerlendirmek, emzik verme ve kucağa alma yönteminin ağrı üzerine etkisini incelemek amacı ile planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Metodolojik ve deneysel olarak planlanan çalışma, 1 Temmuz-30 Ağustos 1998 tarihleri arasında, Sağlık Bakanlığı Zeynep Kamil Doğum Kadın Hastalıkları ve Çocuk Hastanesi'nde sağlıklı yenidoğanlar ile venöz kan alma sırasında (fenilketonüri taraması) iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

1. Aşamada: Toplam 20 sağlıklı yenidoğanda üç farklı gözlemci tarafından Yenidoğan Bebek Ağrı Ölçeği (Neonatal-Infant Pain Scale-NIPS)'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

2. Aşamada: Örneklem grubunu toplam 90 sağlıklı yenidoğan oluşturmuştur. Yenidoğanlar 30'ar kişilik 3 gruba ayrılmıştır. Ağrılı girişim sırasında 1. deney grubuna emzik verme yöntemi, 2. deney grubuna kucağa alma yöntemi uygulanmış, kontrol grubuna ise hiç bir girişimde bulunulmamıştır.

Her üç gruptaki yenidoğanların işlem öncesi, sırası ve sonrasında ağrıya karşı davranışsal yanıtları NIPS; fizyolojik yanıtları ise kalp tepe atımı, solunum hızı, vücut ısı ve oksijen saturasyon düzeyleri ile değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir.

BULGULAR: İşlem zamanına göre yenidoğanlar arasında NIPS puanları karşılaştırıldığında, gruplar arasında işlem öncesi istatistiksel yönden anlamlı bir ilişki bulunmazken, işlem sırası ve sonrasında 1. deney grubu ile kontrol grubu arasında 1. deney grubu lehine istatistiksel yönden anlamlı ilişki olduğu gözlenmiştir ($F(2.87)=7.22, p<0.001$; $F(2.87)=3.73, p<0.05$).

Yenidoğanların ağrıya karşı oluşturdukları fizyolojik yanıtlarda ise; işlem zamanına göre gruplar arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır.

SONUÇ: Yenidoğanlarda ağrıyı azaltmada öncelikle emzik verme daha sonra ise kucağa alma yönteminin etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca; NIPS' in yenidoğanlarda ağrıya davranışsal yanıtları ölçmede ve ağrı giderici işlemlerde yapılan girişimlerin etkinliğini değerlendirmede güvenilir bir araç olarak kullanılabileceği düşünülmektedir.